

Enerji Verimliliğinin Arttırılmasında İki Yeni Proje

Elk. Müh. Talat Canpolat
talat.canpolat@emo.org.tr

UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) ve GEF (Küresel Çevre Fonu), Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile meslek alanımızı ilgilendiren bazı konularda -özellikle enerji kullanımı, enerji verimliliği vb.- bir takım projeleri uygulamak üzere proje paydaşları ile çalışmalar başlatmıştır. Bu anlamda da ilgili kurum ve kuruluşların toplantılarına EMO da katılmıştır.

Bu organizasyon yapısı içerisinde bir çok proje üzerinde ülkemizde ortaklaşmış çalışmalar yapıldığı bilinmektedir.

Bu çalışma kurgusu içerisinde Aralık 2010'da tanıtımı bir çalıştayla yapılan "Türkiye'de Enerji Verimli Cihazların Piyasa Dönüşümü Projesi" (PIMS 4014) ve Temmuz 2011'de yine bir çalıştayla tanıtımı yapılan "Türkiye'de Binalarda Enerji Verimliliğinin Arttırılması Projesi" (PIMS 3646) ODA'mız tarafından katılım sağlanan, görüş bildirilen toplantılar olarak gerçekleştirilmiştir.

Aralık 2010'da PIMS 4014 proje koduyla tanıtımı yapılan "Türkiye'de Enerji Verimli Cihazların Piyasa Dönüşümü Projesi" 4 yıl sürecek bir proje olup 2010-2014 sürecini kapsamaktadır. Proje tutarı yaklaşık 5.6 Milyon USD olup, proje paydaşları bu tutarı aynı ve nakdi katkılar olarak taahhüt etmişlerdir. Proje paydaşları şunlardır; GEF, EİE, STB (Sanayi Ticaret Bakanlığı), Arçelik, TÜRKBEŞD (Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği).

Projenin amacı Türkiye'de konutlarda bulunan ve enerji verimliliği düşük elektrikli cihazların (buzdolabı, çamaşır makinesi, klima, bulaşık makinesi, fırın, derin dondurucu, vb.) enerji verimli cihazlarla değiştirilmesi, piyasanın ve üretimin bu yaklaşımla

dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Bu yaklaşımla projenin nihai hedefi, elektrik enerjisi tüketimini verimlilik kavramı üzerinden azaltmak, dolayısı ile azaltılan elektrik enerjisi tutarının üretimi sürecinde açığa çıkan karbon salınımını azaltmak olarak bildirilmiştir. Projenin gerçekleşmesi sürecinde öngörülen en büyük sorun olarak bu elektrikli cihazların dönüşümünde tüketicinin karşılaştığı parasal sorunu nasıl aşacağı öngörülmektedir. Hem üretici ve hem de tüketici tarafında parasal destek öngörüsü bir kabul olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Bu desteğin boyutu ve nasıl yapılacağı konusunda çalışmanın mutlaka yapılması gerektiğinde görüş birliğine varılmıştır.

UNDP - GEF ve Türkiye paydaşları EİE, MEB, TOKİ, ÇŞB (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) olan **PIMS 3646 kodlu "Türkiye'de Binalarda Enerji Verimliliğinin Arttırılması Projesi"** de yine 4 yıl sürecek bir proje olarak düşünülmüş olup, proje bütçesi yaklaşık 17.6 Milyon USD olarak öngörülmüştür. Proje ile Türkiye'de binalarda enerji verimliliğinin arttırılması ve bunun sonucu olarak hem enerji tüketiminin azaltılması hem de sera gazı salınımının azaltılması hedeflenmiştir. Bu projenin uygulanmasına ve hedeflerine ulaşılması noktasında gerekli yasal mevzuatın AB uygulamalarına paralel olarak sürekli geliştirilmesi, gerekiyorsa yenilerinin sürece eklenmesi ve örnek uygulamalarla kamuoyunda Binalarda Enerji Verimliliği ve Enerji Performansı bilincinin artırılması, toplumsal farkındalığın yükseltilmesi ara amaçlar olarak öngörülmüştür. BBTY/İBDA (Bütünleşik Bina Tasarımı Yaklaşımı/Integrated Building

Design Approach) kavramı üzerine kurgulanacak bir yaklaşımla yeni binalarda enerji verimliliği birincil tasarım kabulü olarak mühendislik/mimarlık meslek disiplinlerinin gündemini oluşturacak, meslek odaları ve konunun tüm bileşenleri sürece katkı koyacaktır. Yine bu projenin uygulanması sürecinde EVD (Enerji Verimliliği Danışmanlık) şirketlerinin ve Yapı Denetim Şirketlerinin sorumlulukları önemsenmektedir.

Özette toplam bütçesi yaklaşık 23.2 Milyon USD olan bu iki proje ile ülkemizde enerji verimliliği kavramı üzerine oturtulmuş bir yaklaşımla birden fazla amaç hedeflenmiştir. Bir yandan enerji verimliliği kavramı kamuoyu ile buluşturulmaya, bir diğer yanıla bu kavram üzerinden devlet yapılanması sürecin içine çekilmeye çalışılmaktadır. Proje paydaşlarının yapısal pozisyonları değerlendirildiğinde ise tüm bunların özünde ekonomik pazar sürecinde yeni bir pencereyi nasıl oluştururuz kaygısına çözüm arayışı olduğunu görebiliriz. Yaklaşık 10 ile 15 milyon ailenin ve 10 milyona yakın yapı stoğuna sahip olduğumuz ülkemizde, enerji verimliliği kavramının üzerinden kurgulanmış, beyaz eşyaların yenilenmesi ve/veya binalarda enerji performansını geliştirmeye yönelik uygulama projelerinin oluşturacağı pazar büyüklüğü önemli olup, bu pazardan fayda çıkaracak özel sektör azımsanmayacak bir ekonomik girdinin sahibi olacaktır. **Hem devlet ve hem de özel sektör enerji verimliliği kavramından kurgulanmış projelerle bir yarar üretirken, kamuoyu toplam fayda içinde yalnızca sürecin aktörü olacaktır.**